

Kohti fossiilivapaata yhteiskuntaa: mineraalitalous turvetuotannon korvaajana

Julkinen tiivistelmä hankkeesta

Hankkeen lähtökohtana oli se, että Suomen Malmitutkimus Oy on hakenut malminetsintä lupaa Siikalatvan kunnassa sijaitsevalle Kupukan varausalueelle. Yhtiö etsii alueelta akkuteollisuudessa ja sitä kautta vihreässä siirtymässä tarvittavaa grafiittia. Samaan aikaan Siikalatvan kunta on kärsinyt turvetuotannon alasajon vaikutuksista.

Hankkeessa tiedotettiin Siikalatvan kuntalaisia sekä maanomistajia malminetsinnän eri vaiheiden sisällöistä (varaus, malminetsintä lupa ja malminetsintätyöt). Lisäksi tiedotettiin mahdollisista, pitkällä tulevaisuudessa olevista toimista kuten kaivoksen perustaminen ja jälkihoito sekä niiden vaikutuksista ympäristöön, kuntaan ja kuntalaisiin. Tiedottaminen tapahtui kunnan ja kuntayhtymän somekanavissa sekä yleisötilaisuuksissa. Yleisötilaisuuksia järjestettiin neljä, joista kahta oli mahdollisuus seurata striiminä. Projektipäällikkö osallistui myös kahteen kesätapahtumaan, joissa tietoa jaettiin kuntalaisille.

Hankkeessa toteutettiin malminetsinnästä kuntalaiskysely sekä paperiversiona että nettikyselyinä. Vastauksia saatiin 83, joista kunnassa kirjoilla olevia oli 63. Kuntalaisten suhtautuminen malminetsintään oli pääosin positiivista. Kaivostoiminnan ympäristövaikutukset huolestuttivat, eivätkä vastaajat arvioineet tietämyksensä tasoa korkealle asiaan liittyen. Tästä syystä viimeinen suuri yleisötilaisuus käsitteikin ympäristövaikutuksia.

Toisena tehtävänä hankkeessa selvitettiin uuden, vielä valmisteilla olevan kaivoslain vaikutuksia Siikalatvan kunnan vastuisiin, velvollisuuksiin sekä vaikutusmahdollisuuksiin. Hankkeessa laadittiin tiekartta kuvaamaan näitä toimenpiteitä. Selvitystyön tuloksia voidaan hyödyntää myös muissa kunnissa.

Hankkeen tuloksina voidaan todeta, että siikalatvalaisilla on parempi ymmärrys malminetsinnästä sekä kaivosteollisuudesta kokonaisuudessaan. Siikalatvan kunnalla on selkeämpi kuva kuntalaistensa suhtautumisesta malminetsintään ja kaivostoimintaan yleensä. Siikalatvan kunta tuntee lainsäädännön muuttumisen jälkeiset velvollisuutensa ja oikeutensa.

Hallinnoija: Haapaveden-Siikalatvan seutukunnan kehittämiskeskus

Rahoittajat: Pohjois-Pohjanmaan Liitto ja Siikalatvan kunta

Toteutusaika: 13.2.2023 – 31.12.2023

Pohjois-Pohjanmaan liitto myönsi hankkeelle rahoituksen Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) määrärahasta (mom. 32.30.40). Tukea myönnettiin 70% hyväksytyistä 100 601 euron kokonaiskustannuksista, enintään 70 420 euroa. Tuensaajan omarahoitusosuus oli 30 181 euroa (30%). Hankkeessa noudatettiin Flat Rate 40% kustannusmallia. Toteutuneet kokonaiskustannukset olivat 87 392,63 euroa, josta tuen osuus oli 61 174,84 euroa ja omarahoituksen osuus 26 217,79 euroa.